

Arboretum Sofronka slaví 60 let od svého založení

Arboretum Sofronka v Plzni Bolevci, svého času jediné vědecko-výzkumné lesnické pracoviště v České republice zabývající se evolucí lesa, slaví 60 let své existence. Založit světovou sbírku borovic se v roce 1956 rozhodl Karel Kaňák. Soubor se stal jedním z největších na euroasijském kontinentu, nejstarším stromem je 270 let stará borovice. Zakladateli Sofronky byla dnes přímo v arboretu odhalena busta od sochaře Bartoloměje Štěrbý. Arboretum získalo i novou knihu „Arboretum Sofronka 1956 – 2016“ a další oslavy si připomene 5. října akcí Den lesa na Sofronce, která je dopoledne určena vybraným školám, odpoledne od 15 hodin i široké veřejnosti.

„Sofronka je od roku 2010 odborným výzkumným pracovištěm Správy veřejného statku města Plzně, myšlenky na přechod arboreta pod správu města byly ale dlouhodobé, prakticky od konce 80. let minulého století. Důvodem byla především mizivá podpora ze strany Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti a časté úvahy jeho vedení o zrušení arboreta. O tom ústav rozhodl v roce 2009, od následujícího roku je Sofronka provozována Úsekem lesů, zeleně a vodního hospodářství Správy veřejného statku města Plzně,“ uvedl náměstek primátora Petr Náhlík, který se také zasloužil o převod arboreta do vlastnictví a správy města Plzně.

Oslavy 60. výročí založení arboreta doprovodil křest nové publikace o Sofronce. Autorem je syn zakladatele Jan Kaňák, současný vedoucí areálu. „Kniha na 80 stranách mapuje dosavadní historii lesnického pracoviště, jeho vznik a rozvoj. Informace doplňuje větší množství

fotografií, které se nám podařilo shromáždit. Kniha vyšla za finanční podpory Městského obvodu Plzeň 1, velkou zásluhu na jejím vzniku mají manželé Stanislav a Jitka Rauchovi, kteří se postarali téměř o vše – od grafické úpravy až po vydání. Knihu si mohou lidé zakoupit běžně v knihkupectví,“ řekl Jan Kaňák. Ve vstupní hale nově rekonstruované budovy v arboretu si návštěvníci prohlédnou i sádrovou bustu zakladatele Karla Kaňáka, kterou u příležitosti oslav zhotovil sochař Bartoloměj Štěřba. Socha je poděkováním zakladateli, jenž i díky osobním kontaktům získával osivo mnoha druhů borovic z celého světa. Veškerý sadební materiál byl pak vypěstován pod jeho dohledem ve vlastní školce na Sofronce.

Převodem pod město Plzeň se změnila i náplň a koncepce arboreta. Výzkumná činnost ustoupila do pozadí, areál se otevřel veřejnosti a vzdělávání mládeže se zaměřením na nový obor – lesní pedagogiku. První velkou investicí města bylo oplocení komplexu a především vybudování naučené stezky o borovicích. „Od roku 1956 do dnešní doby bylo na ploše přibližně 22 hektarů vysázeno 61 druhů borovic z celého světa a tato sbírka se stala jednou z největších na euroasijském kontinentu,“ řekl Jan Kaňák. V současné době je reprezentativně zastoupeno 16 druhů borovic, které se ve výsadbách úspěšně adaptovaly, plodí a přirozeně se zmlazují. „Dalších 14 druhů přežilo v jednom nebo několika exemplářích. Ostatní zkoušené druhy vyhynuly buď po první zimě, nebo během několika let,“ vypočítal vedoucí arboreta.

Areál se v posledních letech výrazně rozvíjí. „V roce 2014 byl otevřen zookoutek s dančí zvěří, tam je možné ze dvou pozorovatelů zvěř sledovat. Pro lesní pedagogiku je nejvíce využívána takzvaná ‚písková učebna‘, tedy upravený prostor k venkovnímu vyučování vybavený tabulí, dubovými křesílkami a stolky, imitující třídu v lesním prostředí,“ uvedl Richard Havelka, vedoucí Úseku lesů, zeleně a vodního hospodářství ze Správy veřejného statku města Plzně.

Děti mají oblíbené takzvané „kládiště“, pospojované pokroucené akátové klády, na kterých cvičí svou obratnost. V areálu jsou i další prvky vhodné pro lesní pedagogiku. „Stanoviště ‚strom‘ je umístěné pod nejstarší borovicí v arboretu, která i po zásahu bleskem přežila už 270 let. U ‚stromofonu‘ si děti mohou vyzkoušet akustické vlastnosti dřeva. Pochopí tak, proč se dřevo používá i při výrobě hudebních nástrojů,“ doplnil Richard Havelka.

Ke vzdělávání využívají školy také dva rybníky. Na menším z nich, rybníku Rozkopaném, jenž zarůstá rašeliníkem, byl vybudován dubový povalový chodník na pilotech, kde je možné pozorovat mokřadní ekosystémy. Rybník Vydymáček je nově vybaven molem, jehož součástí je otvor do rybníka se sítí, takzvaný haltýř. Tam je možné umístit různé druhy ryb a při výuce je vylovit a názorně žákům ukazovat. V roce 2014 byla v arboretu Sofronka otevřena naučná stezka o včelách a včelařství. Tvoří ji pět stanovišť s deseti panely, její součástí je funkční prosklený úl. Stezka byla v letošním roce doplněna takzvaným klátem, což je replika původního úlu z dutého stromu a domkem pro léčebnou relaxaci. Včelí stezku i její doplňky spolufinancoval Městský obvod Plzeň 1.

S veřejností pracovníci Sofronky oslaví její výročí ve **středu 5. října** akcí **„Den lesa na Sofronce“**. Dopolední program bude patřit plzeňským základním školám, děti budou na stanovištích plnit úkoly týkající se přírody, lesnických a mysliveckých činností. Odpolední program je připraven pro širokou veřejnost, jeho součástí bude exkurze po arboretu a prohlídka environmentálního areálu včetně zookoutku. Vstup do arboreta bude zdarma a program pro veřejnost se uskuteční od 15 do 18 hodin.

Areál je lidem běžně otevřen v pracovních dnech od 8 do 15:30 hodin, ale také při různých akcích. Kromě Dne lesa na Sofronce je to celorepubliková akce v červnu Víkend otevřených zahrad nebo jarní procházka pro rodiny Vítání jara aneb z Rybárny na Sofronku. Pracovníci arboreta také standardně připravují program lesní pedagogiky pro mateřské a základní školy z Plzně a okolí.

Kompletní informace o arboretu včetně připravovaných akcí jsou dostupné na www.sofronka.cz.

Text: Eva Kriegerová

Fotogalerie

Zveřejněno: 22. 9. 2016, Martin Pecuch